

39° Ενημερωτικό Σημείωμα
Ιούλιος 2024

Διαγενεακή μεταβίβαση οικονομικών και κοινωνικών μειονεκτημάτων των γονέων στα παιδιά

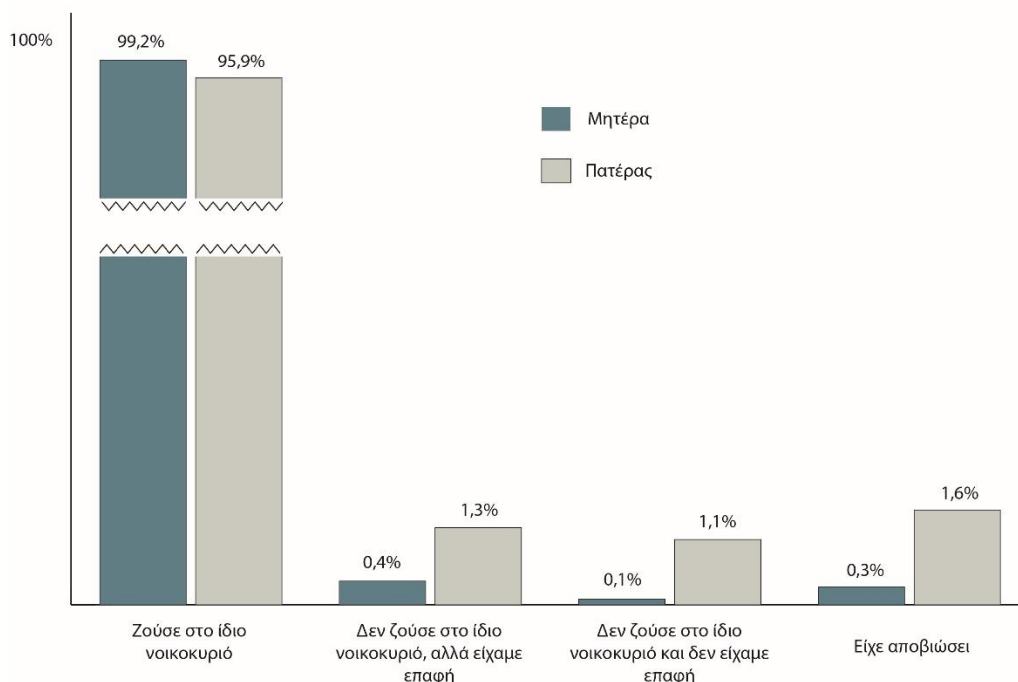
Στο 39° Ενημερωτικό Σημείωμα του Παρατηρητηρίου της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων παρουσιάζονται στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για τη διαγενεακή μεταβίβαση των οικονομικών και κοινωνικών μειονεκτημάτων, ανά φύλο γονέα προς τα παιδιά. Τα στοιχεία συλλέχθηκαν σε επίπεδο ατόμου-μέλους του νοικοκυριού, ηλικίας 25-59 ετών στο πλαίσιο της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2023/ΕΛΣΤΑΤ. Αφορά άτομα γεννηθέντα από το έτος 1963 έως και το έτος 1997, τα οποία κατά την ηλικία των 14 ετών ζούσαν σε ιδιωτικά νοικοκυριά (πληθυσμός αναφοράς). Η περίοδος αναφοράς είναι το χρονικό διάστημα κατά το οποίο το άτομο-μέλος ήταν 14 ετών.

Η έρευνα διενεργήθηκε σε δείγμα 10.717 νοικοκυριών και σε 22.936 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 20.177 ηλικίας 16 ετών και άνω και 9.164 ηλικίας 25 έως και 59 ετών κατά το έτος 2023.

Παρουσία μητέρας ή πατέρα στο νοικοκυριό

- Το 99,8% του πληθυσμού 25-59 ετών κατά την περίοδο αναφοράς εισοδήματος της έρευνας, ζούσε σε ιδιωτικό νοικοκυριό όταν ήταν περίπου 14 ετών.
- Το 0,2% σε συλλογική κατοικία ή ίδρυμα.
- Εκτιμάται ότι για το 99,2% του πληθυσμού αναφοράς, η μητέρα ήταν παρούσα και μέλος του νοικοκυριού, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τον πατέρα εκτιμάται σε 95,9%.
- Επίσης, για το 0,4% του πληθυσμού αναφοράς, η μητέρα δεν ήταν παρούσα και μέλος του νοικοκυριού, αλλά είχε επαφή με το ερευνώμενο άτομο, ενώ, το αντίστοιχο ποσοστό για τον πατέρα εκτιμάται σε 1,3%.

Γράφημα 1: Παρουσία μητέρας ή πατέρα στο νοικοκυριό: 2023

Εκπαίδευση παιδιών σε σχέση με την εκπαίδευση του πατέρα

- Το 2023, το 57,2% του πληθυσμού αναφοράς εμφάνιζε ανοδική εκπαιδευτική κινητικότητα, έχοντας ολοκληρώσει υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης από αυτό του πατέρα, ενώ το 36,2% εμφάνιζε εκπαιδευτική στασιμότητα και το 6,6% καθοδική εκπαιδευτική κινητικότητα.
- Το 74,4% των παιδιών που ο πατέρας τους είχε παρακολουθήσει ή ολοκληρώσει κατώτερο επίπεδο εκπαίδευσης (καμία βαθμίδα, μερικές τάξεις Δημοτικού, Δημοτικό, Γυμνάσιο, Κατώτερη Τεχνική Σχολή) εμφάνιζε ανοδική εκπαιδευτική κινητικότητα, ενώ το 25,6% εκπαιδευτική στασιμότητα.
- Το 45,9% των παιδιών που ο πατέρας τους είχε ολοκληρώσει μεσαίο επίπεδο εκπαίδευσης (Λύκειο, Επαγγελματική Σχολή, Τεχνικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο, Δημόσιο ή Ιδιωτικό ΙΕΚ έως 2 έτη) εμφάνιζε ανοδική εκπαιδευτική κινητικότητα, ενώ το 47,4% εκπαιδευτική στασιμότητα και το 6,7% καθοδική εκπαιδευτική κινητικότητα.
- Το 72,2% των παιδιών που ο πατέρας τους είχε ολοκληρώσει υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης (Κολέγιο διάρκειας μεγαλύτερης των 2 ετών, Ανώτερες Σχολές 3ετούς διάρκειας, ΑΤΕΙ, ΤΕΙ, ΚΑΤΕΕ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΕΙ, ΑΕΠ, Στρατιωτικές και Λοιπές Ανώτερες Σχολές, Μεταπτυχιακό, Διδακτορικό) εμφάνιζε εκπαιδευτική στασιμότητα, ενώ το 27,8% καθοδική εκπαιδευτική κινητικότητα.
- Για το 88,0% του πληθυσμού αναφοράς που έχει παρακολουθήσει ή ολοκληρώσει κατώτερο επίπεδο εκπαίδευσης, ο πατέρας είχε, επίσης, παρακολουθήσει ή ολοκληρώσει κατώτερο επίπεδο εκπαίδευσης, για το 9,5% μεσαίο επίπεδο εκπαίδευσης και για το 2,5% υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης.

- Για το 26,0% του πληθυσμού αναφοράς που έχει ολοκληρώσει μεσαίο επίπεδο εκπαίδευσης, ο πατέρας είχε, επίσης, ολοκληρώσει μεσαίο επίπεδο εκπαίδευσης, για το 67,9% κατώτερο επίπεδο εκπαίδευσης και για το 6,2% υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης.
- Για το 24,9% του πληθυσμού αναφοράς που έχει ολοκληρώσει υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, ο πατέρας είχε, επίσης, ολοκληρώσει υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, για το 41,2% κατώτερο επίπεδο εκπαίδευσης και για το 33,9% μεσαίο επίπεδο εκπαίδευσης.

Σημείωση: Ανοδική εκπαιδευτική κινητικότητα εμφανίζεται, όταν τα παιδιά έχουν ολοκληρώσει υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης από αυτό των γονέων. Αντίστοιχα, καθοδική εκπαιδευτική κινητικότητα εμφανίζεται, όταν τα παιδιά έχουν ολοκληρώσει χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης από αυτό των γονέων. Εκπαιδευτική στασιμότητα εμφανίζεται, όταν τα παιδιά έχουν ολοκληρώσει ίδιο επίπεδο εκπαίδευσης με αυτό των γονέων).

Πίνακας 1: Εκπαιδευτική Κινητικότητα από τη γενιά του πατέρα στη γενιά των παιδιών, κατά επίπεδο εκπαίδευσης του πατέρα: 2011, 2019, 2023(%)

Επίπεδο εκπαίδευσης του πατέρα	Εκπαιδευτική κινητικότητα των παιδιών, σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης του πατέρα								
	Εκπαιδευτική καθοδική κινητικότητα			Εκπαιδευτική στασιμότητα			Εκπαιδευτική ανοδική κινητικότητα		
	2011	2019	2023	2011	2019	2023	2011	2019	2023
Σύνολο	4,2	4,4	6,6	37,4	38,3	36,2	58,5	57,3	57,2
Κατώτερο (καμία βαθμίδα εκπαίδευσης, μερικές τάξεις Δημοτικού, Δημοτικό, Γυμνάσιο, Κατώτερη Τεχνική Σχολή)	-	-	-	31,2	30,0	25,6	68,8	70,0	74,4
Μεσαίο (Λύκειο, Επαγγελματική Σχολή, Τεχνικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο, Δημόσιο ή Ιδιωτικό ΙΕΚ έως 2 έτη)	4,5	6,8	6,7	43,3	44,7	47,4	52,2	48,5	45,9
Υψηλό (Κολέγιο διάρκειας μεγαλύτερης των 2 ετών, Ανώτερες Σχολές 3ετούς διάρκειας, ΑΤΕΙ, ΤΕΙ, ΚΑΤΕΕ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΕΙ, ΑΕΠ, Στρατιωτικές και Λοιπές Ανώτερες Σχολές, Μεταπτυχιακό, Διδακτορικό)	31,5	25,3	27,8	68,5	74,7	72,2	-	-	-

Εκπαίδευση παιδιών σε σχέση με την εκπαίδευση της μητέρας

- Το 2023 το 61,7% του πληθυσμού αναφοράς εμφάνιζε ανοδική εκπαιδευτική κινητικότητα, έχοντας ολοκληρώσει υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης από αυτό της μητέρας, ενώ το 32,9% εμφάνιζε εκπαιδευτική στασιμότητα και το 5,5% καθοδική εκπαιδευτική κινητικότητα.
- Το 75,2% των παιδιών που η μητέρα τους είχε παρακολουθήσει ή ολοκληρώσει κατώτερο επίπεδο εκπαίδευσης (καμία βαθμίδα, μερικές τάξεις Δημοτικού, Δημοτικό, Γυμνάσιο, Κατώτερη Τεχνική Σχολή), εμφάνιζε ανοδική εκπαιδευτική κινητικότητα, ενώ το 24,8% εκπαιδευτική στασιμότητα.
- Το 50,1% των παιδιών που η μητέρα τους είχε ολοκληρώσει μεσαίο επίπεδο εκπαίδευσης (Λύκειο, Επαγγελματική Σχολή, Τεχνικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο, Δημόσιο ή Ιδιωτικό ΙΕΚ έως 2 έτη), εμφάνιζε ανοδική εκπαιδευτική κινητικότητα, ενώ το 44,6% εκπαιδευτική στασιμότητα και το 5,3% καθοδική εκπαιδευτική κινητικότητα.
- Το 65,4% των παιδιών που η μητέρα τους είχε ολοκληρώσει υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης (Κολέγιο διάρκειας μεγαλύτερης των 2 ετών, Ανώτερες Σχολές 3ετούς διάρκειας, ΑΤΕΙ, ΤΕΙ, ΚΑΤΕΕ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΕΙ, ΑΕΠ, Στρατιωτικές και Λοιπές Ανώτερες Σχολές, Μεταπτυχιακό, Διδακτορικό) εμφάνιζε εκπαιδευτική στασιμότητα, ενώ το 34,6% καθοδική εκπαιδευτική κινητικότητα.
- Για το 90,3% του πληθυσμού αναφοράς που έχει παρακολουθήσει ή ολοκληρώσει κατώτερο επίπεδο εκπαίδευσης, η μητέρα είχε, επίσης, παρακολουθήσει ή ολοκληρώσει κατώτερο επίπεδο εκπαίδευσης, για το 7,5% μεσαίο επίπεδο εκπαίδευσης και για το 2,2% υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης.
- Για το 24,2% του πληθυσμού αναφοράς που έχει ολοκληρώσει μεσαίο επίπεδο εκπαίδευσης, η μητέρα είχε, επίσης, ολοκληρώσει μεσαίο επίπεδο εκπαίδευσης, για το 70,4% κατώτερο επίπεδο εκπαίδευσης και για το 5,4% υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης.
- Για το 15,9% του πληθυσμού αναφοράς που έχει ολοκληρώσει υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, η μητέρα είχε, επίσης, ολοκληρώσει υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, για το 47,4% κατώτερο επίπεδο εκπαίδευσης και για το 36,8% μεσαίο επίπεδο εκπαίδευσης.

Πίνακας 2: Εκπαιδευτική κινητικότητα από τη γενιά της μητέρας στη γενιά των παιδιών, κατά επίπεδο εκπαίδευσης της μητέρας: 2011, 2019, 2023(%)

Επίπεδο εκπαίδευσης της μητέρας	Εκπαιδευτική κινητικότητα των παιδιών, σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης της μητέρας								
	Εκπαιδευτική καθοδική κινητικότητα			Εκπαιδευτική στασιμότητα			Εκπαιδευτική ανοδική κινητικότητα		
	2011	2019	2023	2011	2019	2023	2011	2019	2023
Σύνολο	2,4	2,6	5,5	34,6	35,3	32,9	63,1	62,0	61,7
Κατώτερο (καμία βαθμίδα εκπαίδευσης, μερικές τάξεις Δημοτικού, Δημοτικό, Γυμνάσιο, Κατώτερη Τεχνική Σχολή)	-	-	-	30,2	28,9	24,8	69,8	71,1	75,2
Μεσαίο (Λύκειο, Επαγγελματική Σχολή, Τεχνικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο, Δημόσιο ή Ιδιωτικό ΙΕΚ έως 2 έτη)	3,9	4,3	5,3	39,8	42,6	44,6	56,4	53,1	50,1
Υψηλό (Κολέγιο διάρκειας μεγαλύτερης των 2 ετών, Ανώτερες Σχολές 3ετούς διάρκειας, ΑΤΕΙ, ΤΕΙ, ΚΑΤΕΕ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΕΙ, ΑΕΠ, Στρατιωτικές και Λοιπές Ανώτερες Σχολές, Μεταπτυχιακό, Διδακτορικό)	27,4	23,7	34,6	72,6	76,3	65,4	-	-	-

Κύρια ασχολία και επάγγελμα των παιδιών σε σχέση με την κύρια ασχολία και το επάγγελμα του πατέρα

- Για το σύνολο των περιπτώσεων της κύριας ασχολίας του πατέρα, το υψηλότερο ποσοστό των παιδιών είναι μισθωτοί, και ακολουθούν οι κατηγορίες ανέργων, αυτοαπασχολούμενων και ασχολούμενων με οικιακές εργασίες ή/και φροντίδα παιδιών/ηλικιωμένων.
- Όταν ο πατέρας εργαζόταν ως ειδικευμένος γεωργός κτηνοτρόφος, δασοκόμος, αλιέας, ποσοστό που εκτιμήθηκε ότι αντιστοιχούσε στο 30,6% των εργαζομένων ανδρών-γονέων και εμφανίζει τη μεγαλύτερη συχνότητα από τις δέκα βασικές κατηγορίες επαγγελμάτων, σύμφωνα με τη Διεθνή Τυποποιημένη Ταξινόμηση των Επαγγελμάτων ISCO 08, το μεγαλύτερο ποσοστό των παιδιών (21,8%), επίσης ήταν ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι, αλιείς. Ακολουθούν οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές (19,6%) και οι επαγγελματίες (14,1%).
- Όταν ο πατέρας εργαζόταν ως ειδικευμένος τεχνίτης ή ασκούσε συναφές επάγγελμα, ποσοστό που εκτιμήθηκε ότι αντιστοιχούσε στο 20,9 % των εργαζομένων ανδρών-γονέων και εμφανίζει τη δεύτερη μεγαλύτερη συχνότητα από τις δέκα βασικές κατηγορίες

επαγγελματιών, το μεγαλύτερο ποσοστό των παιδιών (23,1%) ήταν απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές, ενώ ακολουθούν οι επαγγελματίες (18,1%) και οι ειδικευμένοι τεχνίτες (17,5%).

- Για τρεις από τις δέκα βασικές κατηγορίες επαγγελμάτων του πατέρα, παρατηρήθηκε με τη μεγαλύτερη συχνότητα σε σχέση με τις άλλες κατηγορίες, ότι τα παιδιά ασκούν επάγγελμα της ίδιας κατηγορίας με το γονέα (επαγγελματίες³, απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές και ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι, αλιείς).
- Για δύο από τις δέκα βασικές κατηγορίες επαγγελμάτων του πατέρα, παρατηρήθηκε ότι τα παιδιά ασκούν επαγγέλματα της ίδιας κατηγορίας με τη δεύτερη μεγαλύτερη συχνότητα σε σχέση με τις άλλες (ένοπλες δυνάμεις, ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες).

Πίνακας 3: Κύρια ασχολία παιδιών, σε σχέση με την κύρια ασχολία του πατέρα: 2023(%)

Κύρια ασχολία του πατέρα	Κύρια ασχολία παιδιών						
	Μισθωτός	Αυτοαπασχολούμενος	Άνεργος / σε αναζήτηση εργασίας	Συνταξιούχος	Οικιακές εργασίες ή/και φροντίδα παιδιών/ Ηλικιωμένων	Με μόνιμη αναπηρία ή/και ακατάλληλος για εργασία	Άλλη περίπτωση μη οικονομικά ενεργού ατόμου
Μισθωτός	63,1	11,3	12,2	1,8	7,4	1,4	2,9
Αυτοαπασχολούμενος	47,5	26,1	10,2	2,0	10,6	1,2	2,4
Άνεργος / σε αναζήτηση εργασίας	55,0	4,5	25,4	2,0	10,0	-	3,1
Συνταξιούχος	68,4	9,0	12,9	2,8	5,0	-	1,9
Οικιακές εργασίες ή/και φροντίδα παιδιών/ ηλικιωμένων αναπηρία ή/και ακατάλληλος για εργασία	59,2	-	-	-	6,7	-	34,1
Με μόνιμη αναπηρία ή/και ακατάλληλος για εργασία	46,8	13,4	18,6	-	3,4	10,0	7,8
Άλλη περίπτωση μη οικονομικά ενεργού ατόμου	41,7	13,2	30,6	-	14,4	-	-

Κύρια ασχολία και επάγγελμα των παιδιών σε σχέση με την κύρια ασχολία και το επάγγελμα της μητέρας

- Για το σύνολο των περιπτώσεων της κύριας ασχολίας της μητέρας, το υψηλότερο ποσοστό των παιδιών είναι μισθωτοί.
- Το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό ανέργων/σε αναζήτηση εργασίας (19,6%), προέρχεται από μητέρα, επίσης άνεργη /σε αναζήτηση εργασίας.
- Όταν η μητέρα εργαζόταν ως ειδικευμένη γεωργός, κτηνοτρόφος, δασοκόμος, αλιέας, ποσοστό που εκτιμήθηκε ότι αντιστοιχούσε στο 35,0% των εργαζομένων γυναικών-γονέων και εμφανίζει τη μεγαλύτερη συχνότητα από τις δέκα βασικές κατηγορίες επαγγελμάτων σύμφωνα με τη Διεθνή Τυποποιημένη Ταξινόμηση Επαγγελμάτων ISCO 08, το μεγαλύτερο ποσοστό των παιδιών (24,3%) ήταν, επίσης, ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι, αλιείς. Ακολουθούν οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές (18,9%) και οι επαγγελματίες (13,4%).
- Όταν η μητέρα εργαζόταν ως απασχολούμενη στην παροχή υπηρεσιών ή πωλήτρια, ποσοστό που εκτιμήθηκε ότι αντιστοιχούσε στο 16,2% των εργαζομένων γυναικών-γονέων και εμφανίζει τη δεύτερη μεγαλύτερη συχνότητα από τις δέκα βασικές κατηγορίες επαγγελμάτων, το μεγαλύτερο ποσοστό των παιδιών (29,0%) ήταν, επίσης, απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές. Ακολουθούν οι επαγγελματίες (20,7%) και οι υπάλληλοι γραφείου (14,2%).
- Για τρεις από τις δέκα βασικές κατηγορίες επαγγελμάτων της μητέρας, παρατηρήθηκε με τη μεγαλύτερη συχνότητα σε σχέση με τις άλλες κατηγορίες, ότι τα παιδιά ακολουθούν επαγγέλματα της ίδιας κατηγορίας με τη μητέρα (επαγγελματίες, απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές, ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς).
- Για μία από τις δέκα βασικές κατηγορίες επαγγελμάτων της μητέρας, παρατηρήθηκε ότι τα παιδιά ασκούν επαγγέλματα της ίδιας κατηγορίας με τη δεύτερη μεγαλύτερη συχνότητα σε σχέση με τις άλλες (ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες).

Πίνακας 4: Κύρια ασχολία παιδιών, σε σχέση με την κύρια ασχολία της μητέρας: 2023(%)

Κύρια ασχολία της μητέρας	Κύρια ασχολία παιδιών						
	Μισθωτός	Αυτοαπασχολούμενος	Άνεργος/σε αναζήτηση εργασίας	Συνταξιούχος	Οικιακές εργασίες ή/και φροντίδα παιδιών/ Ηλικιωμένων	Με μόνιμη αναπηρία ή/και ακατάλληλος για εργασία	Άλλη περίπτωση μη οικονομικά ενεργού ατόμου
Μισθωτή	60,6	14,1	13,7	1,2	5,1	1,3	4,0
Αυτοαπασχολούμενη	46,8	28,0	11,0	1,8	8,8	1,2	2,4
Άνεργη / σε αναζήτηση εργασίας	59,6	13,1	19,6	2,6	4,3	0,9	-
Συνταξιούχος	70,6	19,0	2,8	1,1	2,0	-	4,6
Οικιακές εργασίες ή/και φροντίδα παιδιών/ ηλικιωμένων αναπηρία ή/και ακατάλληλος για εργασία	56,4	16,8	10,6	2,2	10,6	1,3	2,1
Με μόνιμη αναπηρία ή/και ακατάλληλη για εργασία	45,7	5,6	22,1	-	13,2	-	13,4
Άλλη περίπτωση μη οικονομικά ενεργού ατόμου	47,2	13,0	21,4	-	14,5	3,9	-

Η πηγή που χρησιμοποιήθηκε για την άντληση των στοιχείων είναι η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ)

Το **paratiritirio.isotita.gr** είναι ο διαδικτυακός κόμβος της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, για τη συλλογή, ανάλυση, επεξεργασία και διάχυση στατιστικών δεδομένων και δεικτών που σχετίζονται με τις πολιτικές ισότητας των δύο φύλων.

Σκοπός του είναι η αποτύπωση των έμφυλων διαφοροποιήσεων σε 12 βασικά πεδία πολιτικής και η παρακολούθηση των τάσεων, εξελίξεων στην Ελλάδα σε βάθος χρόνου. Περιλαμβάνει 84 δείκτες φύλου που είτε έχουν υιοθετηθεί σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης με βάση την Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου, είτε σχετίζονται με ειδικότερες εθνικές προτεραιότητες. Οι δείκτες συνοδεύονται από τα μεταδεδομένα, καθώς και από έγγραφα που αφορούν σε συναφείς εκθέσεις και μελέτες.

Paratiritirio.isotita.gr

e-mail: paratiritirio@isotita.gr